

Список использованной литературы:

- 1 Конструктивный общественный диалог – основа стабильности и процветания Казахстана. – Послание Президента РК Токаева К.К. к народу Казахстана. – Астана: Акорда, 02.09.2019.
- 2 Солдаткин В. И. Основы открытого образования. М.: Изд-во НИИП РАО. –2002.
- 3 Полат Е.С. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования. – М.: Академия, 2002. – 272 с.
- 4 Мизанбеков С.К. Использование информационно-образовательной среды в подготовке будущих специалистов для текстильной промышленности. –Иваново: Ивановский государственный политехнический университет. – №4(364), 2016. – С. 247 –250.
- 5 Колин К.К. Дидактические основы разработки и применения экранных пособий и средств наглядности. – Москва: Педагогика, 2010.
- 6 Мизанбеков С.К. Кульбаева А.Ж. Методическая структура телекоммуникационной технологии обучения языку специальности студентов технических вузов. – Наука и жизнь Казахстана.–№6 (42), 2016. – С. 211-214.

УДК 378

МРНТИ 14.07.03

<https://doi.org/10.51889/2020-1.1728-5496.13>

Г.К.Шолпанқұлова¹, А.А.Жалгасова²

¹Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Нұр-Сұлтан қ., Қазақстан

²С.Өтебаев атындағы Атырау мұнай және газ университеті
Атырау қ., Қазақстан

БОЛАШАҚ МАМАНДАРДЫҢ ЗЕРТТЕУ МӘДЕНИЕТІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ҚАҒИДАЛАРЫ

Аннотация

Бұл мақала болашақ мамандардың зерттеу мәдениетін қалыптастыру мәселесін қарастырады. Жоғары оқу орнында ғылыми-зерттеу жұмысын ұйымдастырудың қағидаларына ерекше назар аударылады. Ғылым мен техника дамуының, ойлау стилі өзгеруінің, болашақ мамандардың ақпаратты қабылдау көздері басымдылығының қазіргі заманғы жағдайында нәтижесі жұмыс берушінің талап ететін әлеуетін, тиімділігін қалыптастыру болып саналатын оқытудың жаңа, әрекеттік тәсілдерін жасау қажет. Сондықтан болашақ маманның зерттеу мәдениетін қалыптастыру үрдісінің мәдени тұғырға сәйкестілігі тұлға қалыптасуының жүйетүзуші факторы, ал студент пен оқытушының бірлескен ғылыми шығармашылығы тиімді құралы болып табылады. Болашақ мамандардың зерттеу мәдениеті - бұл тұлғалық мәдениеттің жүйетүзуші базалық компоненті, тұлға мен оның мақсатты іс-әрекеті арасындағы аралық буын. Ол зерттеу әрекетіне құндылық қарым-қатынасымен, іздеу белсенділігімен, әдіснамалық, дүниетанымдық, жалпы пәндік, рефлексивтік білім мен зерттеу біліктерінің жиынтығымен, зерттеу қабілеттерінің жоғары әлеуетімен сипатталатын тұлғаның интегративті, динамикалық сапасы болып табылады.

Түйін сөздер: мәдениет, зерттеу, зерттеу мәдениеті, зерттеу әрекеті, ғылыми зерттеу жұмысы, ғылыми зерттеу түрлері, қағидалар.

Sholpankulova G.K.¹, Zhalgassova A.A.²

¹L.N. Gumilev Eurasian National University
Nur Sultan, Kazakhstan

²Atyrau University of Oil and Gas named after S. Utebaev
Atyrau, Kazakhstan

PRINCIPLES FOR FORMING RESEARCH CULTURE OF FUTURE SPECIALISTS

Abstract

This article considers the problem of the formation of the research culture of future specialists. Particular attention is paid to the principles of organization of research work at a university. In modern conditions of the development of science and technology, changes in the style of thinking, priority sources of perception of information of future specialists, it is necessary to develop new, effective methods of training, the result of which will be the formation of an effective specialist that is in demand by a potential employer. Thus, the process of forming the research culture of future specialists in accordance with the culturological approach is the main system-forming factor in the formation of personality, and the joint scientific work of the student and teacher should become an effective tool. The research culture of future specialists is a system-forming basic component of a personality culture, an intermediate link between a person and his purposeful activity. It is an integrative, dynamic quality of personality, characterized by a value attitude to research, an unsaturated need for search activity, a combination of methodological, philosophical, general subjective, reflective knowledge and research skills, and a high potential for research abilities.

Key words: culture, research, research culture, research activity, research work, types of scientific research, principles.

Г.К.Шолпанкулова¹, А.А.Жалгасова²

¹Евразийский национальный университет им. Л.Н.Гумилева
г. Нур-Султан, Казахстан

²Атырауский университет нефти и газа имени С.Утебаева
г.Атырау, Казахстан

ПРИНЦИПЫ ФОРМИРОВАНИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ

Аннотация

Данная статья рассматривает проблему формирования исследовательской культуры будущих специалистов. Особое внимание уделено принципам организации научно-исследовательской работы в вузе. В современных условиях развития науки и техники, изменения стиля мышления, приоритетных источников восприятия информации будущих специалистов, необходима выработка новых, действенных способов обучения, результатом которых будет выступать формирование эффективного, востребованного потенциальным работодателем специалиста. Таким образом, процесс формирования исследовательской культуры будущих специалистов в соответствии с культурологическим подходом является главным системообразующим фактором становления личности, а совместное научное творчество студента и преподавателя должно стать эффективным средством. Исследовательская культура будущих специалистов - это системообразующий базовый компонент личностной культуры, промежуточное звено между личностью и его целенаправленной деятельностью. Оно представляет собой интегративное, динамичное качество личности, характеризующееся ценностным отношением к исследовательской деятельности, ненасыщаемой потребностью в поисковой активности, совокупностью методологических, мировоззренческих, общепредметных, рефлексивных знаний и исследовательских умений, высоким потенциалом исследовательских способностей.

Ключевые слова: культура, исследование, исследовательская культура, исследовательская деятельность, научно-исследовательская работа, виды научных исследований, принципы.

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Н.Назарбаев «Мәдени мұра» мемлекеттік бағдарламасын іске асыру мәселелері жөнінде: Қай халықтың болмасын өзге жұртқа ұқсамайтын бөлек болмыс-бітімін даралап, өзіндік тағдырын айқындайтын басты белгі – мәдениеті. Мәдениет – ұлттың бет-бейнесі, рухани болмысы, жаны, ақыл-ойы, парасаты. Өркениетті ұлт, ең алдымен, тарихымен, мәдениетімен, ұлтын ұлықтаған ұлы тұлғаларымен, әлемдік мәдениеттің алтын қорына қосқан үлкенді-кішілі үлесімен мақтанады. Сөйтіп тек өзінің ұлттық төл мәдениеті арқылы ғана басқаға танылады. Осы орайда «Мәдени мұра» бағдарламасы - мәдениетке деген мемлекеттік көзқарастың соны стратегиялық ұстанымын айқындаған маңызды жоба болды. Ол жаңадан қалыптасып жатқан қазақстандық қауымдастықтың әлеуеті мен гуманистік бағыт-бағдарын танытты, - деп ерекше атап көрсетеді [1].

Демек, мәдениет ұғымы белгілі бір кеңістікте тұратын адамдарды ұлт, халық ретінде қалыптастырушы тұтас құбылыс болып, өзіне дін, ғылым, білім, адам мінез-құлқының адамгершілік және моралдық нормаларын және мемлекетті енгізеді.

Заманауи мәдениеттану ғылымында «мәдениет» ұғымының эволюциясына толық талдау жасалады. Нәтижесінде мәдениет және оның даму перспективасы теориялық-танымдық және әдіснамалық себептермен ғана емес, кәсіби, әлеуметтік ұстанымдарына да байланысты екендігі айқындалады.

Бүгінгі таңда мәдениетті зерттеуде оның үш бағытта қарастырылатыны анықталған:

- материалдық және рухани құндылықтар жиынтығы ретінде (В.П.Тугаринов, В.Н.Мясищев, С.Нұрмұратов А.А.Нысанбаев, Г.К.Абдигалиева, Г.К.Нұрғалиева және т.б.);

- адамзат іс-әрекетінің өзіндік ерекше тәсілі ретінде (М.С.Каган, Б.Г.Ананьев, А.Н.Леонтьев, Қ.Б.Жарықбаев, С.Қ.Қалиев және т.б.);

- тұлғаның маңызды күштерін шығармашылық өзін-өзі жүзеге асыру үрдісі ретінде (И.С. Кон, Л.И.Божович, Г.А.Уманов, Г.Т.Хайруллин, Ш.Таубаева және т.б.). Бұл кәсіби-педагогикалық мәдениетті аксиологиялық, технологиялық және тұлғалық-шығармашылық аспектіде зерттеуге мүмкіндік береді.

Тарихилық тұрғыдан зерттеу мәдениеті әдіснама мен философиямен теңестіріліп, әдіснамалық мәдениет, интеллектуалдық мәдениеттің ерекше деңгейі, зерттеу құзыреттілігі ретінде (О.С.Анисимов, Г.С.Батщев, Т.Кун, Ю.Н.Попов); зерттеу құзыреттілігі зерттеу іс-әрекетін табысты жүзеге асыруға дайындық ретінде (Я.А.Пономарев, В.В.Краевский, В.И.Загвязинский, З.А.Исаева, т.б.); зерттеу құзыреттілігі педагогикалық мәдениеттің бөлігі ретінде (И.Д.Багаева, Н.В.Кузьмина, В.А.Сластенин, Н.Д.Хмель, А.А.Молдажанова, т.б.) қарастырылған.

Сонымен бірге соңғы жылдары зерттеу жұмысы, зерттеу мәдениеті, ғылыми-зерттеу іс-әрекетінің мазмұны және оны ұйымдастыру мәселелері төмендегідей бағыттарда зерттелінген:

- педагогикалық жоғары оқу орнында студенттерінің зерттеу құзіреттіліктерін қалыптастыру (Е.В.Набиева, т.б.);

- студенттерді ғылыми зерттеу іс-әрекетіне даярлау (Н.Г.Артемьева, В.Г.Иванова, В.А.Кан-Калик, т.б.);

- ғылыми зерттеу іс-әрекеті арқылы болашақ мамандардың педагогикалық шығармашылығын қалыптастыру (Ш.Ибрагимқызы);

- ғылыми зерттеу іс-әрекеті үдерісінде болашақ мұғалімдердің шығармашылығын дамыту (Т.В.Самодурова, т.б.);

- педагогикалық жоғарғы оқу орны студенттерінің ғылыми зерттеу жұмысы және оларды шығармашылық әлеуетін дамыту құралы ретінде қарастыру (Т.И.Торгашина) және т.б.

Мәдениеттің антропологиялық тұжырымдамасына сүйене отырып, болашақ мамандардың зерттеу мәдениетінің құрылымы мен мазмұны анықталады:

- құндылық-мағыналық және шығармашылық компоненттер (жүйетүзуші ретінде тұлғалық және әлеуметтік құндылықтардың ықпалдасуын, кәсіби іс-әрекеттің шығармашылық сипатын анықтайды);

- теориялық-практикалық және әдіснамалық компоненттер (кәсіби іс-әрекеті саласындағы ғылыми зерттеулер әдіснамасының өзіндік ерекшеліктерін сипаттайды);

- инновациялық компонент (ғылымдағы инновациялық үрдістердің, жаңа тұжырымдама интеграциясының мәнін түсінуге мүмкіндік береді).

Кәсіби мәдениеттің құрылымына кәсіби білім, білік және дағды мен кәсіби тәжірибе де енеді, сондай-ақ оған интербелсенділік, әлеуметтілік, тұлғалық сипат, динамикалық пен әрекеттік, үздіксіздік секілді сапа-қасиеттер тән.

И.Ф.Исаев, В.А.Сластенин, Е.Н.Шиянов және т.б. ғалымдар «мәдениет» және «кәсіби-педагогикалық мәдениет» арақатынасын жақын ұғымдар ретінде қарастырады. Кәсіби-педагогикалық мәдениетке тән функцияларға байланысты оның түрлерін, соның ішінде, зерттеу мәдениетін бөліп көрсетеді. Мұғалімнің зерттеу мәдениеті ұғымының мазмұнын зерттеу-шығармашылық іс-әрекетіне сәйкес анықтайды. Мұғалімді педагогикалық зерттеулерге тарту педагогикалық мәселелерді және шешілетін міндеттердің мәнін терең түсінуге, педагогикалық тәжірибенің жетістіктерін белсенді меңгеруге, нақты педагогикалық жағдаят пен міндеттер үшін әрекет құралы мен тәсілін таңдауға, педагогикалық және зерттеу мақсаттарына жету үрдісінде түзету енгізуге мүмкіндік береді. Авторлардың пікірінше, зерттеу жүргізу педагогты «ғылым-техника-өндіріс» ара қатынасын сипаттайтын іс-әрекет түрлері жүйесіне енгізуді талап етеді [2].

В.И.Загвязинскийдің пікірінше, зерттеу тәсілі тұлғаның интеллектуалдық дамуына, өзіндік білім алу дағдыларын, белсенді танымдық іс-әрекетін қалыптастыруға мүмкіндік береді. Сондықтан зерттеу тұғыры біріншіден, оқу үдерісінің барлық кезеңдеріне ғылыми зерттеулердің жалпы және жеке әдістерін қабылдаудан практикада қолдануға дейін енгізуді; екіншіден, шығармашылық-ізденіс іс-әрекеттерін оқу және оқудан тыс уақытта ұйымдастыруды жобалайды. Сонымен бірге «мұғалім-оқушы» арасындағы өзара қарым-қатынас сипатының ынтымақтастыққа өзгеруіне, танымдық қызығушылықтарын тәрбиелеуге, терең әрі сапалы білім алуға мотивтерін қалыптастыруға әсер етеді [3].

Г.Н.Лобова зерттеу құзыреттілігін оқу-зерттеу құзыреттілігі (ОЗК) және ғылыми зерттеу құзыреттілігі (ҒЗК) деп қарастырады. Студенттің күнделікті жаңа білімді зерттеу арқылы алып, өз алдына міндеттер қоя білу және ақпаратты талдап, тәжірибелеу шарттары мен әдістерін жоспарлай білу оқу-зерттеу құзыреттілігін, ал ғылыми-теориялық әдістерді қолдана отырып, өздігінен шешімдер қабылдауы ғылыми-зерттеу құзыреттілігін қалыптастырады дей отырып, студенттің оқу-зерттеу құзыреттілігінің қалыптасуы оның келешектегі ғылыми-зерттеу құзыреттілігінің дамуына негіз болатын базалық құзыреттілік деп есептейді [4].

В.В.Краевскийдің пікірінше, заманауи мұғалім оқу-тәрбиелік міндеттермен айналысумен шектелмей, зерттеуші-маман болуы қажет. Оның педагогикалық ғылымды білуі, практикалық тәжірибесінің де болуы жаңа ғылыми-зерттеуді меңгеруіне және зерттеуші-маман сатысына көтерілуіне алғышарт болып табылады. Мұғалімде зерттеу мәдениеті сатылап қалыптасады, зерттеу мәдениетінің негізіне құндылық бағдар, теориялық білім, практикалық дағдылар мен қабілеттердің белгілі бір жүйесі алынса, тұлғаның жеке сапалық қасиеттері мен дәстүрлі және инновациялық тәсілдер табысты зерттеу ізденістерінің нәтижесі болады [5].

Н.Б.Крылованың пікірінше, кәсіби мәдениеттің негізіне іс-әрекеттің бірнеше түрлерінің (еңбек, ғылыми-зерттеу, оқу, шығармашылық, т.б.) жиынтығын көрсететін болашақ маманның кәсіби іс-әрекетті меңгеруі алынады. Осыдан кәсіби іс-әрекеттерді түрлеріне қарай бөлу шартты болып саналады. Кәсіби іс-әрекет құрамына енетін барлық іс-әрекет түрлерінің жиынтығы кәсіби міндеттерді шешуге бағытталған: инженерлік, практикалық, интеллектуалдық және т.б. Кез келген кәсіби міндеттерді шешу үрдісі шығармашылық сипатқа ие [6].

Педагог іс-әрекетінің өзіндік ерекшелігіне байланысты кәсіби-педагогикалық мәдениеттің негізгі функциялары (гуманистік, коммуникатік, ақпараттық, білім берушілік, тәрбиелеушілік) бөліп көрсетіледі. Әрбір функция педагогтың әдіснамалық, ақпараттық, әдістемелік міндеттерін шешудің әр түрлі тәсілдерін көрсетеді.

Ш.Т.Таубаева мұғалімнің зерттеу мәдениетін қалыптастырудың ғылыми негіздерін қарастыра отырып, білім беру қызметкерінің біліктілігін арттыру жүйесінде мұғалімнің зерттеу мәдениетін кезеңдеп қалыптастыру мазмұнын және әдістемесін теориялық-әдіснамалық тұрғыда негіздеген. Сонымен бірге мұғалімнің кәсіби дамуын практик мұғалімнен зерттеуші мұғалім рөліне ауысуын сызбанұсқа түрінде былайша көрсетеді: «үйренуші мұғалім - шығармашыл мұғалім - жаңашыл мұғалім - шебер мұғалім - мұғалім инноватор» [7].

Б.А.Тұрғынбаева «шығармашылық әлеует» ұғымының мәнін аша отырып, оны құрылымдық-мазмұндық тұрғыдан сипаттайды, сонымен бірге болашақ маманды кәсіби даярлауда ғылыми зерттеу жұмысының мүмкіндіктерін анықтайды [8].

Зерттеу іс-әрекеті адамның қоршаған әлемге үйлесімді ену құралы ретінде қарастырылады, тұлғаның танымдық үрдісін жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Осы орайда, субъектілердің өзара әрекеттестігін құру, студенттерді зерттеу іс-әрекеттеріне қатыстыру, проблемалық тапсырмаларды жобалау, оқу-танымдық іс-әрекет үрдісінің динамикасын

зерттеу болашақ мамандардың зерттеу мәдениетін қалыптастырудың педагогикалық шарттары болып табылады

Жоғары оқу орнында болашақ мамандардың зерттеу мәдениетін қалыптастыру мақсатында жүзеге асырылатын ғылыми-зерттеу жұмысын ұйымдастырудың қағидаларына төмендегілер жатқызылады:

- зерттеушінің бір әдісті емес, өзара толықтыратын зерттеу әдістерінің кешенін пайдалануды болжайтын объективтілік қағидасы; бұл әдістер қарастырылатын зерттеудің мәні мен болжамды нәтижелерге, сондай-ақ зерттеушінің мүмкіндіктеріне барабар болуы тиіс; объективтілік қағидасы әрбір фактіні бірнеше әдістермен тексеруге, зерттеу объектісінің өзгерістерін белгілеуге, өз зерттеуіміздің мәліметтерін басқа да зерттеулермен салыстыруға мүмкіндік береді;

- негізгі ғылыми жағдаймен байланысты білдіретін іс-әрекет қағидасы: іс-әрекет жеке тұлғаның іс-әрекетін қалыптастырудың негізі болып табылады, студенттердің оқу іс-әрекетінің қозғаушы күші кәсіби мотивтер мен қажеттіліктер болып табылады;

- зерттеу объектісінің тұтастығын ашуды, оның ішкі байланыстары мен қарым-қатынастарын бөлуді болжайтын жүйелілік қағидасы, ол бір-бірімен байланысты элементтер жүйесін білдіретін біртұтас үрдіс ретінде студенттердің зерттеу мәдениетін қалыптастыруға ықпал ететін факторлар мен жағдайлардың сан алуан түрлілігі тұрғысынан мәселені зерттеуді қамтамасыз етуге мүмкіндік береді;

- қарастырылатын үрдістің толық басқарылуына, мақсаттарды нақты қоюға және оларды барынша нақтылауға бағытталған, оқытудың барлық барысын оқу мақсаттарына бағдарлауға, ағымдағы нәтижелерді жүйелі түрде бағалауға және оқыту үдерісін түзетуге, содан кейін нәтижелерді қорытынды бағалауға мүмкіндік беретін технологиялық қағидасы;

- студент тұлғасына гумандық қатынас, оның құқығы мен бостандығын құрметтеуге және қабылдауға, олардың өзін-өзі жетілдіруге үлкен мүмкіндіктеріне сендіруге, ынтымақтастық атмосферасын құруға, тұлғаның өзін-өзі белсендіруге бағытталған ізгілендіру қағидасы;

- өзін-өзі ұйымдастыру қағидасы: ойлау қабілеті, эмоциялық-еріктік әлеуеті, эксперимент қатысушыларының мотивтері мен қалаулары, зерттеу жүргізу үшін материалдық-кеңістік ортасын бөлу, студенттердің психологиялық және кәсіби сапа-қасиеттерін, өзіндік ерекшеліктерін ескеру;

- таным, белсенділік, өзіндік танымдық белсенділігі болашақ мамандар ретінде студенттердің маңызды факторы болып табылады және берілетін білім қорын меңгерудің екпініне, тереңдігіне, беріктігіне және ептілік пен дағдыны игерудің жылдамдығына шешуші әсер етеді, сонымен бірге студенттердің шығармашылық іс-әрекетке және онда белсенділігін көрсетуге қызығушылығының болуын қамтамасыз етеді;

- тиімділік қағидасы қолданылды, оның мәні алынған нәтиженің стандартты жағдайдағы және сол материалдық әрі қаражаттық ресурстарда, сол уақытта жоғары болуымен сипатталады.

Бұл қағидалар оқу материалын меңгеру қарқынын, оның құндылығын және салыстырымдылығын болжауға мүмкіндік беретін белгілі бір жүйені және оқыту үрдісін бірізділікпен құруға, болжамды талдауда, тәжірибелік-эксперимент жұмысының шарттарын жоспарлауда, алынған мәліметтерді қадағалауда, оларды талдауда және бағалауда басшылыққа алынды.

Мәдениетте қоғамның, әлеуметтік топтардың, жекелеген тұлғалардың маңызды күштері қалыптасады және көрініс табады. Осыған байланысты мәдениетті бірнеше деңгейде талдауға болады: жалпы деңгей – қоғамның мәдениеті, ерекше деңгей - әлеуметтік топтың мәдениеті, бірегей деңгей -тұлғаның мәдениеті. Осының ішінде мәдениеттің тұлғалық деңгейі қоғамның мәдени деңгейіне тікелей байланысты.

Қорыта келгенде, төмендегідей тұжырымдауға болады:

- зерттеу мәдениеті болашақ мамандардың кәсіби мәдениетінің маңызды компоненті болып табылады;

- зерттеу мәдениетін қалыптастыру оқу сабақтарының барлық түрінде жүзеге асырылатын басқарылатын үрдіс деп саналады;

- студенттің зерттеу мәдениеті оқыту үрдісінде, соның ішінде жеке ғылыми-зерттеу іс-әрекеті аясында аса тиімді қалыптасады;

- студенттің зерттеу жұмысы барысында алынған дағдылары оның болашақ кәсіби жүзеге асыруының тиімділігін арттырады.

Болашақ мамандардың дайындауда кәсіби іс-әрекет үрдісінде үнемі туындайтын, күрделілігі әртүрлі дәрежедегі міндеттерді және стандартты емес жағдаяттарды шешуді қамтамасыз ететін

шығармашылыққа ерекше мән беріледі. Мұнда зерттеу мәдениеті маңызды рөл атқарады, ол кәсіби-педагогикалық мәдениетті құраушы ретінде кәсіби білімнің мәнін ашуға, оның зерттеу әдіснамасын меңгеруге мүмкіндік береді

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. «Мәдени мұра» стратегиялық ұлттық жобасының 2009 - 2011 жылдарға арналған тұжырымдамасы туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2008 жылғы 6 қарашадағы N 1016 Қаулысы. – Астана.
2. Исаев И.Ф. Профессионально-педагогическая культура преподавателя/И.Ф. Исаев. - М.: Академия, 2002. - 219 с.
3. Загвязинский В.И. Методология и методы психолого-педагогического исследования: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений/Загвязинский В.И., Атаханов Р. -2-е изд., стер. - М.: Издательский центр «Академия», 2005. - 208 с.
4. Лобова Г.Н. Основы подготовки студентов к исследовательской деятельности/ Г.Н.Лобова . - М., 2000.-196с.
5. Краевский В.В. Методология педагогического исследования/В.В. Краевский. - Самара: Изд.-во: СамГПИ,1994. -165с.
6. Крылова Н.Б. Формирование культуры будущего специалиста /Н.Б.Крылова.- М., 1990. – 142с.
7. Таубаева Ш. Исследовательская культура учителя/ Ш.Таубаева. - Алматы: Алем, 2000. -370с.
8. Тұрғынбаева Б.А. Біліктілікті арттыру жүйесінде мұғалімдердің шығармашылық әлеуетін қалыптастыру: пед.ғыл.док. ... дис. – Алматы, 2006. – 320 б.

МРНТИ 14.35.05

<https://doi.org/10.51889/2020-1.1728-5496.14>

К.М. Метербаева¹ Б.А.Қиясова²

¹Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті
Алматы Қазақстан

²Абай атындағы қазақ ұлттық педагогикалық университеті
Алматы, Қазақстан

**ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУ МАЗМҰНЫ ЖАҒДАЙЫНДА БОЛАШАҚ ПЕДАГОГ
МАМАНДАРДЫ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ОҚУ ЖЕТІСТІКТЕРІН КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУҒА
ДАЙЫНДАУ**

Аңдатпа

Бұл мақалада бағалау - оқытудың ағымдағы және қорытынды кезеңдеріндегі оқушылардың үлгерімі туралы ақпаратты білдіретін білім беру процесінің қажетті компоненті екені талданады.

Авторлар жоғары оқу орнында болашақ педагог мамандардың оқушылардың оқу іс-әрекетін кәсіби бағалаудағы критериялды тәсілдің мүмкіндіктерінкөрсетуге тырысты. Соған сай болашақ мамандардың қажетті кәсіби құзыреттіліктерінің жиынтығы ұсынылған, олардың негізінде білім беру үрдісінің сапасын бағалау критерийлері құрылған және ұсынылған. Сонымен қатар, критериялды бағалаудың құрамдары сөз болып, критериялды бағалаудың басты міндеттері мен артықшылықтары көрсетілген.

Түйін сөздер: бағалау, критериялды бағалау, формативті, сумативті, заманауи, үдеріс, жүйе